

Годишњица битке на Кошарама – сећање учесника

ПОТПОРУЧНИЦИ 51. КЛАСЕ ВА

Србија је током историје пролазила кроз огромна страдања, патње и искушења. Довољно је да погледамо само 20. век и видећемо да нема генерације која није бранила отаџбину, крварила и гинула за слободу. Од балканских ратова, преко Првог и Другог светског рата, долазимо до деведесетих година 20. века и распада СФРЈ. У рату на територијама република СФРЈ српски народ бранио је своја вековна огњишта, поново пролазећи кроз голготу.

Пише пензионисани потпоручник Војске Србије Петар Мишић, који је 9. априла 1999. тешко рањен на караули „Кошаре”

У бурним и тешким деведесетим годинама на Војној академији у Београду школавала се 51. класа официра Војске Југославије. Класу су чинили питомци-студенти из Србије, Црне Горе, Републике Српске и Републике Српске Крајине. Део те класе на Војној академији Ратног ваздухопловства и противваздушне одбране био сам и ја.

Официрски позив је изузетно тешка професија, огроман

стрес, приватни живот готово да и не постоји, врло честа одвојеност од породице... Намеће се питање: „Зашто би онда неко био официр?” Најважнији мотив приликом избора професије професионалног војног лица и школовања на Војној академији је љубав према официрском позиву, а одмах поред тога, исто тако важна, јесте љубав према

отаџбини и веома развијена патриотска свест.

Због тога је за питомца Војне академије завршетак школовања и промовисање у први официрски чин остварење свих животних снова. Постајете свој човек, независни, пуни сте самопоуздања и жељни доказивања. Само небо је граница.

Промоција у чин потпоручника питомаца 51. класе ВА била је 26. септембра 1998. године. Уживање у завршетку школовања и савлађивању огромне степенице у животу мојој 51. класи ВА трајало је три дана. После та три дана проведена код куће прекинут нам је годишњи одмор, добили смо позив да се јавимо у места службовања, у своје јединице.

ПРВО МЕСТО СЛУЖБОВАЊА – КОСОВО И МЕТОХИЈА

Мојој класи места службовања била су на Косову и Метохији, срцу српског народа. Те 1998. ситуација на Косову била је равна ратној години. После врућег лета, у којем је било много оружаних дејстава, дошла је јесен у којој је претило бомбардовање нашој земљи. У том тренутку ми, млади потпоручници, право из школске клупе долазимо у своје јединице и примамо прве задатке.

У Приштински корпус 1998. године дошло је сто потпоручника свих родова, а цела класа артиљеријских потпоручника, њих 24, одмах по промовисању у први официрски чин, одлази на Косово и Метохију. Додао бих да је број потпоручника који су дошли на КиМ био већи, пошто су на том терену биле и јединице које нису биле део Приштинског корпуса, нити су му биле претпочињене.

У Ђаковицу долази нас шесторица потпоручника у

52. артиљеријско-ракетну бригаду ПВО на место командира вода борбено-оклопних возила БОВ-3, један потпоручник пешадије долази у 53. гранични батаљон и један потпоручник пешадије у 2. моторизовани батаљон 549. мтбр.

БОВ-3 је оклопно возило на точковима и његова намена била је противваздушна одбрана, што значи борба против дејства из ваздуха. У условима савременог ратовања БОВ-3 користи се у борби против живе силе и ту постиже одличне резултате пошто му је ватрена моћ веома велика, око 2.000 пројектила у минути уз велику густину ватре, а ефикасни домет на циљеве на земљи је око 2.000 метара. Због карактеристика оруђа мој вод је припојен 125. моторизованој бригади, 3. борбеној групи. Задатак те групе био је дубинско обезбеђење границе у рејону карауле „Кошаре”, што је подразумевало одбрану карауле од напада шиптарских терориста са територије наше земље, а у случају напада из Албаније били смо прва и најближа јединица која је требало да помогне граничарима. Положај нам је био у селу Батуша, испод карауле „Кошаре”, а поред самог пута Ђаковица–Пећ.

Под командом сам имао три возила са послугом коју је чинило по четири војника на сваком возилу, а касније, по прикључењу 125. моторизованој бригади, добио сам још одељење пешадије које су чинили водник и десет војника.

БИТКА ЗА КАРАУЛУ

На Велики петак, 9. априла 1999, почела је битка за караулу „Кошаре”.

Правило да нас нападају на наше велике верске празнике, које се понављало током историје, примењено је и 1999.

године. НАТО, шиптарске терористичке снаге и остали наши непријатељи посебно су користили те дане за нападе, надајући се да ће пажња српског војника попустити и да ће лакше моћи да нас савладају. Напад је почео нешто после поноћи прво на суседну караулу „Морина”, а циљ је био да се наше снаге одвуку на ту страну и тиме ослаби одбрана „Кошара” и да потом главни напад крене на „Кошаре”. Међутим, због добрих процена наше команде, тај лажни напад није успео и наше јединице су остале на положајима које су браниле. Почетак напада дочекали смо на положају, у возилима и спремни за дејство.

У раним јутарњим сатима, негде око пет сати, добио сам наређење да пошаљем возила на караулу да помогну граничарима да одбију напад терориста са територије Албаније. Моји војници и ја били смо приближно истих година, они 19, 20, 21, а ја 23. Било ми је незамисливо да их само пошаљем са возилима на добијени задатак, а да ја останем у Батуши, на сигурном и безбедном месту. Официрска част и достојанство ми то нису дозволили. Оставио сам једног војника у бази, а са три возила и 12 војника кренуо сам у правцу карауле.

Одељење пешадије са водником заузело је заседно место на вису Раса кошарес, који је био доминантна тачка са које се контролише цео простор према Албанији, али и према унутрашњости наше државе.

Посаде БОВ-ова сачињавали су: возило 13013 – возач Жарко Стојковић, пунилац Никола Поповић, нишанџија Дурко Османовић и ја; возило 13011 – возач Горан Јевтић, нишанџија Марко Маринковић и пуниоци Драган Митић и Срђан Петровић и возило

13012 – возач Предраг Буловић, нишанција Данило Крсмановић и пуниоци Ђорђе Ружић и Александар Златић. Кренули смо у правцу карауле и стигли релативно брзо у њену непосредну близину. Током тог дела пута нисмо имали дејстава нити контаката са терористима.

Најближи смо караули тако да смо прва јединица која је тога дана стигла у рејон борбених дејстава. Већ око шест сати били смо спремни за дејствовање. Положај није био најбољи за нас, нисмо били заштићени, били смо на пролазном месту и нисмо имали пешадијско обезбеђење. Тада је поред нас прошао „пинц” са мајором Димчевским, он је први од старешина који је кренуо ка караули након што је нападнута. Само смо махнули један другом, са поруком да ћемо се видети мало касније. То наше „мало касније” било је много година пошто се рат завршио.

Радио-везом добио сам упутство за правац дејствовања. Правац је био вис Раса кошарес. Све време док смо били на положају, негде до 16.00 часова, дејствовали смо и били под ватром терориста. У току дана поред нас су пролазиле наше јединице, војна полиција, санитарет, пешадинци... Војска је поред нас одлазила у правцу карауле, санитарет је рањенике одвозио у правцу Батуше. У току преподнева, прво преко радио-везе, а затим и од јединица које су пролазиле, добио сам информацију да је на путу према Батуши, којим смо ми прошли, у заседу упао мајор Шљиванчанин и том приликом му је погинуо возач, а он је рањен. Остатак дана били смо под утиском тог догађаја.

КАДА СВЕ СТАНЕ

Око 16.00 часова били смо мокри и уморни, ноћ се спуштала и било је јасно да ту не мо-

Без било чије непосредне наредбе момци од двадесетак година су се супротставили шиптарским терористима и разбили их. Све то је трајало врло кратко. Моји војници су нишанцији Дурку Османовић и мени указали прву помоћ и првим БОВ-ом спустили нас у Батушу, до санитарета. Нисам осећао ни бол ни страх.

жемо заноћити. Налазили смо се на отвореном, без заклона, на непрегледном терену, без пешадије која би нам обезбедила положај. Затражио сам упутство за даље поступке, а потом и дозволу да се вратимо у Батушу. Дозволу сам добио, тако да смо спремили возила за покрет. БОВ у коме сам се налазио био је други у колони јер му је био неисправан погон на сва четири точка, а самим тим кретање и управљање по лошем терену било је отежано. Нисам хтео да кренем исправним возилом, а војнике поставим у неисправно. Како је читав дан падала киша и нисам знао у каквом стању је пут, договор је био да ћемо, уколико се заглавимо, то возило извући првим возилом или ћемо га гурати задњим.

У тим припремама за ползак војници су већ били у возилима на својим местима, ја сам их прегледао још једном, када је до нас из шуме стигао водник Дејан Агочеввић, командир карауле „Кошаре”, и тражио да се са нама спусти у Батушу. Рекао сам му да седне у возило поред мене. Тако да смо у другом возилу у куполи били нишанција Дурко Османовић за командама топова, ја са његове леве стране, и са његове десне стране водник Дејан Агочеввић, возач је био војник Жарко Стојковића, а пунилац војник Никола Поповић. Пре кретања смо разрадили све варијанте које могу да се десе. Знао сам да морамо проћи место где је рањен мајор Шљиванчанин и где је војник погинуо и да постоји могућност да је њихово возило још на путу, чак да је њиме препречен пут и да не можемо проћи. Ако буде тако, наређење је да се први БОВ наслони на „пинц” и да га одгура са пута и тако нам направи пролаз. Пошто је постојала могућност да негде уз пут упаднемо у заседу, наре-

дио сам војницима да пажљиво све осматрају и прате, свима су били шлемови на глави, пешадијско наоружање је било у рукама, откочено и са метком у цеви, спремно за ватру. Нишанције на топовима имали су напуњене, запете и откочене топове и спремне за дејство без команде у случају потребе. Пошто је постојала опасност од мина, наредба је била да се строго вози по траговима возила испред. Возила су била затворена херметички и возачи су возили под перископима, пуниоци су били на својим местима у корпусу БОВ-а, а иза леђа возача. Уколико се неки БОВ заглави или буде имао проблема у кретању, наређење је било да га или вучемо или гурамо. Кренули смо према Батуши брзином коју су дозвољавали пут и ситуација. Возила су међусобно била удаљена око десетак метара. Никог нисмо срели на путу, ни наше јединице ни терористе. Возачи и војници су се строго држали добијених наредби, осматрали смо, спремни да реагујемо на најмањи знак. Када смо стигли на место рањавања мајора Шљиванчанина, „пинц” је био препречен на путу. Први БОВ се наслонио на њега и одгурао га са пута. Сећам се невероватне тишине, као да је све стало. Нико од нас није изговорио ни реч, нису се чуле птице, ветар је престао да дува, чак је и киша стала. Престао је звук капи које ударају у метал. Чули су се само БОВ-ови како раде на леру у месту. Кренули смо даље.

ЗАСЕДА И ПРОТИВТЕНКОВСКА МИНА

Нисмо прошли ни десетак метара када се чуо разорни прасак. Предњим левим точком нагазили смо на противтенковску мину, после делића

секунде, готово истовремено, погодио нас је пројектил ручног ракетног бацача. Погодак ручног ракетног бацача откинуо је куполу БОВ-а и бацио је са нама тројицом десетак метара, а противтенковска мина је откинула предњи леви точак возила и преврнула цео БОВ тежак око девет тона. Прва мисао која ми је прошла кроз главу била је да смо упали у заседу. Пошто нисам знао како и где сам пао, а око нас су се чуле детонације и паљба из пешадијског наоружања и дејствовање друга два БОВ-а, само сам се скупио на месту где сам се налазио и сачекао пар тренутака да се оријентишем и повратим од силине детонације. За то време посаде друга два БОВ-а, а по договору од раније, дејствовале си из свог расположивог наоружања, нишанције су дејствовале из топова, а послуга из пешадијског наоружања и врло брзо разбили су терористичку групу. Без било чије непосредне наредбе момци од двадесетак година су се супротставили шиптарским терористима и разбили их. Све то је трајало врло кратко. Моји војници су нишанцији Дурку Османовић и мени указали прву помоћ и првим БОВ-ом спустили нас у Батушу, до санитета. Нисам осећао ни бол ни страх.

Рекли су ми да су возач Жарко Стојковић и пунилац

Никола Поповић погинули, а да је Агочевевић повређен. Из Батуше нас је санитар пребацио у Ђаковицу, потом Приштину, Ниш и ВМА. Сви повређени војници су се успешно опоравили. Од рањавања сам остао без десне ноге, тј. десне потколенице, а лево стопало ми је било тешко повређено.

Међутим, пошто живот пише романе, испоставило се да је возач Жарко Стојковић преживео, иако тешко рањен. Жарко се успешно опоравио од тешких повреда. Два дана после тог догађаја, на Васкрс, 11. априла 1999, наш командант потпуковник Душко Вукашиновић, са још неколико војника и једним официром однео је тело погинулог Николе Поповића да га преда његовим родитељима у Нови Пазар.

УМИРЕ СЕ ДВА ПУТА

Морам да поменем моје погинуле другове, потпоручника Жељка Савичића из Јакова и потпоручника Сенишу Радића из Книна, припаднике 31. батаљона, 126. бригаде ваздушног осматрања и јављања, који су заједно погинули 6. априла 1999. у 23.05 часова на извршењу борбеног задатка током НАТО бомбардовања осматрачког радара на планини Маљен.

Потпоручник Сениша Радић је 1995. године, као студент Војне академије

Ми смо се вратили са Кошара живи... Неко без руку, неко без ногу, али смо се вратили... Највећи хероји су ти момци који су за отаџбину дали највредније што су имали – свој живот. Наш задатак данас је да говоримо о њима, да их се сећамо. Кажу да се умире два пута, први пут када изгубимо живот, а други пут када нас забораве. Ми смо данас ту са задатком да не дозволимо да хероји умру други пут.

у Београду, са породицом избегао из Книна и преживео етничко чишћење и акцију „Олуја”. И поред животних недаћа завршио је Војну академију и постао официр Војске Југославије. Потпоручник Жељко Савичић из Јакова цео живот бавио се спортом, посебно фудбалом, завршио је Војну гимназију, а потом и Академију. Судбина је хтела да су се заједно школовали, заједно постали официри Војске Југославије и заједно су дали живот у одбрани отаџбине. Сахрањени су на Велики петак, 9. априла 1999. године.

Потпоручник Предраг Леовац из Пљеваља, командир вода за интервенцију у 53. граничном батаљону из Ђаковице, оличење чојства и јунаштва, преживео је једно рањавање, а онда му је живот прекинуо снајперски метак 14. априла 1999. на караули „Кошаре”, на извршењу борбеног задатка.

Савичић, Радић и Леовац су тројица од 13 потпоручника из 51. класе Војне академије који су херојски дали животе 1999. на Косову и Метохији, а годину дана пре на КиМ је погинуло још 13 потпоручника.

Сви су они имали 23 године, нису били ожењени и нису имали потомство.

Зато увек кажемо..., ми смо се вратили са Кошара живи. Неко без руку, неко без ногу, али смо се вратили... Највећи хероји су ти момци који су за отаџбину дали највредније што су имали – свој живот.

Наш задатак данас је да говоримо о њима, да их се сећамо. Кажу да се умире два пута, први пут када изгубимо живот, а други пут када нас забораве. Ми смо данас ту са задатком да не дозволимо да хероји умру други пут. ■